

Haninge kommun

Beslut för förskoleklass och grundskola efter tillsyn i Kvarnbäcksskolan i Haninge kommun

Skolinspektionens beslut

Avstående från ingripande

Skolinspektionen konstaterar att verksamheten vid Kvarnbäcksskolan inte uppfyller författningskraven avseende att utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero (5 kap. 3 § skollagen [2010:800]; Lgr 11, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar), samt avseende att det vid skolenheten bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. (6 kap. 6-10 §§ skollagen). Skolinspektionen bedömer dock att Haninge kommun (huvudmannen) vidtar nödvändig rättelse och avstår därför från att ingripa med stöd av 26 kap. 12 § 2 skollagen.

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister inom arbetet med trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling. Av utredningen framgår att alla elever inte upplever skolmiljön som trygg. Av utredningen framgår vidare att utbildningen inte är utformad så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero.

Skolinspektionen bedömer också att alla kända kränkningar inte kommer till rektorns, och därmed huvudmannens, kännedom. Samtidigt bedömer Skolinspektionen att huvudmannen genomför relevanta åtgärder för att komma till rätta med bristerna. Skolinspektionen avstår därför från att ingripa.

Motivering till avstående från ingripande

Skolinspektionen bedömer ovan att verksamheten vid Kvarnbäcksskolan inte uppfyller de krav som följer av föreskrifter som gäller för verksamheten. Enligt 26 kap. 12 § 2 skollagen får tillsynsmyndigheten avstå från att ingripa om den vars verksamhet granskas vidtar nödvändig rättelse. Skolinspektionen konstaterar att huvudmannen genomför nödvändiga och adekvata åtgärder för att komma till rätta med de brister som identifierats. Tillsynen visar att flera åtgärder är påbörjade och planerade att genomföras på Kvarnbäcksskolan vid läsårsstart 2021/2022. Skolinspektionen förutsätter att huvudmannen fortsätter arbetet med de planerade åtgärderna för att utforma skolmiljön så att den präglas av trygghet och studiero och att arbetet med åtgärder mot kränkande behandling hanteras korrekt. Skolinspektionen avstår därför från att ingripa.

Rättslig reglering

Av 5 kap. 3 § skollagen framgår att utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Det ska vidare, enligt 5 kap. 5 § första stycket skollagen, finnas ordningsregler för varje skolenhet som ska utarbetas under medverkan av eleverna och följas upp på varje skolenhet. Rektorn eller en lärare får enligt 5 kap. 6 § första stycket skollagen, vidta de omedelbara och

tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero eller för att komma till rätta med en elevs ordningsstörande uppträdande.

Enligt 6 kap. 5 § skollagen ansvarar huvudmannen för att personalen fullgör de skyldigheter som anges i 6 kap. skollagen, när den handlar i tjänsten eller inom ramen för uppdraget.

Enligt 6 kap. 10 § första stycket skollagen är en lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Skolinspektionens utredning

Skolmiljö som präglas av trygghet

Av offentlig statistik och av intervjuerna framkommer att skolmiljön inte är trygg för alla elever. Resultaten från Skolenkäten som genomfördes våren 2020 visar att eleverna i årskurs 5 på Kvarnbäcksskolan inte känner sig lika trygga jämfört med elever i årskurs 5 i övriga deltagande skolor. I flera intervjuer framkommer att förflyttningar upplevs som otrygga, till exempel på väg till matsalen och i kapprummen. I flera intervjuer framkommer också att rasterna upplevs som otrygga av elever. Det framgår att skolgården är stor och att de vuxna saknar överblick, framför allt över den del av skolgården som kallas naturparken. Eleverna uppger att det saknas rastvärdar på flera platser och att de vuxna agerar olika när konflikter uppstår på rasterna. Av intervjuer med elever, lärare och trygghetsteam framkommer att fysiska bråk mellan elever förekommer. Lärare och trygghetsteam uppger också att äldre elever söker upp yngre elever för att göra upp. Kuratorn menar att det finns elever på skolan som slåss trots att det finns en vuxennärvaro.

I samtliga intervjuer framkommer att skolan har ordningsregler och konsekvenser när eleverna inte följer dessa. I båda intervjuerna med elever säger eleverna att det finns elever som bryter mot reglerna. Det framgår av elevintervjuerna och av intervjun med rektorn att det finns personal som följer rutinerna enligt konsekvenstrappan, men även att det finns personal som inte gör det. Enligt rektorn finns det personal som gör egna överenskommelser med elever och inte följer de gemensamma reglerna.

Samtidigt framgår av tillsynen att skolan under läsåret 2020/2021 genomfört insatser för att öka tryggheten. Till exempel framgår av intervjuer med trygghetsteamet och rektorn att ett trygghetsteam bildades vid läsårets start med syfte att bland annat arbeta med de förebyggande och främjande insatserna mot kränkande behandling. Trygghetsteamet har också till uppgift att organisera rastverksamhet. Elever som har svårt att hitta ett socialt sammanhang ute på raster erbjuds bland annat att vara i slöjdsalen då slöjdläraren har lektion med andra klasser, i idrottshallen eller i det så kallade

”skaparrummet” tillsammans med personal. Skolan arbetar vidare med rutiner för framförhållning för att eleverna ska känna sig trygga. Redan innan rasten ska eleverna veta vad de har möjlighet att göra på rasten. I intervjun med rektorn framgår att skolan genomfört trygghetsvandringar och på de platser som upplevs som otrygga har bemanningen stärkts. Det framgår också att rektorn omfördelat personal så att det finns resurspersonal i de klasser där skolan har identifierat otrygghet och bristande studiero.

Arbetet med att skapa studiero

Det framkommer i intervjuer med elever, lärare och rektor att studieron är varierande. Av resultaten från Skolenkäten som genomfördes våren 2020 framgår att elever i årskurs 5 på Kvarnbäcksskolan upplever att de har sämre studiero än elever i årskurs 5 på övriga deltagande skolor. Det råder studiero i vissa klasser och hos vissa lärare, men det framkommer även att elever har många lektioner där det inte råder sådan studiero som gör att de kan koncentrera sig på skolarbetet. Av intervjuerna framgår att det gäller främst i årskurserna 3, 5 och 6. Av intervjuerna med lärare och elever framgår att bristande studiero bland annat beror på att elever kommer för sent till lektionerna, att elever berättar skämt för varandra under lektionstid, att elever skriker i klassrummet eller att klassen har vikarie. En annan orsak till bristen på studiero är att en årskurs har bytt mentor vid ett flertal tillfällen, vilket har skapat oro i klassen. Av intervjuer framgår att lärarna inte fullt ut har ett gemensamt förhållningssätt för att skapa och upprätthålla studiero. Enligt rektorn finns en otydlighet kring skolans regler och hur de ska följas och rektorn beskriver att han behöver tydliggöra vad som gäller.

Tillsynen visar samtidigt att flera åtgärder har vidtagits för att skapa och upprätthålla studiero i klassrummen. Av lärarintervjun framgår till exempel att lärarna har gemensam planeringstid då de pratar om hur de vill att klassrummen ska se ut och de har bland annat tagit fram en gemensam lektionsstruktur som de följer. Denna förmedlas även till nyanställda lärare och vikarier, så att eleverna ska känna igen sig oavsett vilken lektion de befinner sig på. Ett annat exempel för att skapa studiero är tillgång till speciella möbler för att underlätta för eleverna. Bland annat finns balanskuddar och en stor sittsäck som eleverna kan sitta på om de tappar koncentrationen vid den vanliga sittplatsen. Av intervjun med rektorn framgår att han är medveten om skolans resultat i Skolenkäten inom området studiero och rektorn uppger att skolan ska analysera orsakerna till resultaten djupare. Rektorn beskriver att flera insatser görs inom ”Samverkan för bästa skola”, men att de måste organisera insatser som handlar om att förbättra studieron på organisationsnivå. Rektorn beskriver vidare att han uppmärksammat ett behov av att organisera ett kollegialt samarbete för att skapa samsyn kring vad studiero är och hur studieron ska vara på Kvarnbäcksskolan.

Åtgärder mot kränkande behandling

I intervjuer med lärare, trygghetsteam och rektor framkommer att alla kränkningar inte anmäls. Rektorn säger i intervjun att skolan har två digitala system, ett för anmälningar gällande elever och ett för anmälningar av tillbud gällande personal. Rektorn uppger att det finns en osäkerhet hos personalen när vilket system ska användas. I intervju med lärare framkommer att allt inte anmäls, men att det sker fler anmälningar än

tidigare. En förklaring till uteblivna anmälningar är enligt lärare att saker sker under lektionstid och att det sedan glöms bort eller att mindre saker inte anmäls eftersom personalen reder ut det när det händer. En knuff på väg till matsalen är exempel på sådant som inte anmäls. I intervjun med trygghetsteamet framkommer att det finns en osäkerhet hos personalen kring vad som ska anmälas. I intervjuer med lärare, trygghetsteam och rektor framkommer att vikarier inte har tillgång till det digitala systemet där kränkningar anmäls och att rutinen för hur det som kommer till en vikaries vetskap ska anmälas inte är förankrad.

Samtidigt visar tillsynen att personal har kännedom om att kränkningar ska anmälas och det finns rutiner för hur kränkande behandling ska anmälas. Av rutinen framgår att den personal som uppmärksammar en kränkning ska anmäla den. Skolan har ett digitalt system där anmälningar kommer direkt till rektorns och huvudmannens kännedom. Av intervjuer med trygghetsteamet och rektorn framkommer att trygghetsteamet bland annat har som uppgift att utreda kränkande behandling och arbeta med de förebyggande och främjande insatserna. Trygghetsteamet ordnar även aktiviteter under uppstartsdagarna i augusti som mentorerna håller i. Övningarna handlar om att skapa samarbete i klasserna och att skapa relationer mellan eleverna. Trygghetsteamet har också i uppdrag att anordna rastaktiviteter. Rektorn uppger i intervjun att skolans arbetslag regelbundet får handledning av skolans elevhälsa. Personalen får stöd i sitt arbete att arbeta förebyggande mot och att hantera kränkningar, men även att ge särskilt stöd till eleverna. Rektorn berättar att han planerar att ha en genomgång av skolans alla rutiner med personalen vid terminsstarten i augusti.

Områden där Skolinspektionen inte har funnit brister

- Lärarna bedömer elevernas kunskaper allsidigt utifrån kunskapskraven. (Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.7 Bedömning och betyg; Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2011:19) om kunskapskrav för grundskolans ämnen)
- Eleven och elevens vårdnadshavare informeras fortlöpande om elevens utveckling. (3 kap. 3 §, 9 kap. 11 § och 10 kap. 12 § skollagen, Lgr 11, 2.4 Skola och hem, 2.7 Bedömning och betyg)
- Betyg beslutas om i enlighet med författningarnas krav. (3 kap. 14 och 16 §§ skollagen, 10 kap. 15, 17-20 §§ skollagen, 6 kap. 5 och 7 §§ skolförordningen)

- Resultatet på nationella prov beaktas särskilt vid betygssättning. (10 kap. 20a § skollagen, 9 kap. 20 § skolförordningen, Skolverkets föreskrifter om hantering och genomförande av nationella prov (2013:19))

På Skolinspektionens vägnar

X Andreas Gydingsgård

X Anna Lindqvist

Beslutsfattare
Signerat av: Andreas Gydingsgård

Föredragande
Signerat av: Anna Lindqvist

I ärendets slutliga handläggning har även utredaren Charlotte Rudebeck deltagit.

Allmänt om tillsynen:

Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på www.skolinspektionen.se

Bilagor

Bilaga 1: Fakta om Kvarnbäcksskolan

Fakta om Kvarnbäcksskolan

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Haninge kommun under våren 2021. Kvarnbäcksskolan besöktes av Skolinspektionen mellan den 24 mars 2021 och den 26 mars 2021.

Kvarnbäcksskolan är en offentlig grundskola med Haninge kommun som huvudman. Verksamheten omfattar förskoleklass, årskurserna 1-6 samt fritidshem. Vid tillfället för tillsynen går 348 elever på skolan. Skolan leds av en rektor och tre biträdande rektorer.

Måluppfyllelse

Kunskapsresultat

Enligt Skolverkets nationella statistik (SIRIS) är andelen elever (%) i årskurs 6 som uppnått kunskapskraven (A-E) i samtliga ämnen vid slutet av läsåret 2018/2019 82,1 %. Detta kan jämföras med riket där motsvarande siffra är 73,9 %.

Trygghet och studiero

I Skolinspektionens skolenkät till eleverna i årskurs 5 för våren 2020 gav elevernas svar på påståendet "jag har studiero på mina lektioner" indexvärdet 5,2 (jämfört med resultatet för samtliga deltagare vid enkätomgången som gav indexvärdet 6,1). På påståendet "jag känner mig trygg i skolan" gav elevernas svar indexvärdet 7,3 (jämfört med resultatet för samtliga deltagare vid enkätomgången som gav indexvärdet 7,9). Ett högt indexvärde (1-10) indikerar en positiv uppfattning.